

MJESEC RUJAN, PREPUN KIRVAJA

Kirvaj je posuđena riječ koja je ušla u naš govor iz njemačkog jezika, gdje „die Kirchweih“ znači dan proslave povodom posvete crkve.

Karaševski Hrvati imaju četiri kirvaja u rujnu mjesecu. Prvi je 8. rujna, kada crkva slavi Malu Gospu, spomendan rođenja Blažene Djevice Marije. Toga dana, selo Jabalče slavi kirvaj. Uz formaciju Milana Todora (Žičke), koja je razveselila Jabalčane do jutra, Đurec Ifka je posebno platio starog našeg violonistu Štefana, da svira tradicionalni stari danac i portanje bez srpskog akorda i ritma.

Drugi po redu kirvaj bio je u Klokotiču, 12. rujna, na blagdan Imena Marijina, dan posvete crkve, a zaštitnike sela sv. ap. Filipa i Jakova, Klokotičani slave 3. svibnja. Na prvi dan proslave, bio je prisutan i don Stipe Knežević zajedno s tamburašima iz Novog Travnika, BiH, koji su otpjevali za vrijeme sv. Mise par vjerskih popijevki, a kasnije ispred crkve otisvirali nekoliko narodnih pjesama. Nešto kasnije, poslije ručka, započela je tradicionalna kirvajska igranka. I ove godine bilo je lijepo vidjeti u dancu i portanju, običaj koji se nastavlja jedino u Klokotiču, a to je, da za kirvaj, one djevojke koje su završile Osnovnu školu budu obučene u narodnoj nošnji i stave „partu“ na glavu, ponosne predstavljajući našu kulturu i lijepu nošnju karaševskih Hrvata.

Dana 21. rujna župa Sv. Mateja apostola i evangelista u Lupaku proslavila je svoj dan i blagdan svog zaštitnika. Mještani sela zajedno s vlč. Marjanom Tjinkulom i svećenicima iz naših krajeva, proslavili su kirvaj malo ranije 18. i 19. rujna, kada su imali i igranku. A na sam blagdan župe, bio je blagoslova obavljenih radova u crkvi tijekom godina. Na ovoj velikoj proslavi sudjelovalo je pored naših domaćih svećenika i generalni vikar Temišvarke biskupije, vlč. Johann

Tradicionalni danac na kirvaju u Klokotiču

Dirschl, koji je blagoslovio narod za njihov doprinos u župi i obnovljenu zgradu crkve, a sv. Misu predvodio mons. Lovro Cindori iz R. Hrvatske.

Zadnji kirvaj u mjesecu rujnu i u karaševskih Hrvata, je u Vodniku, 29. rujna, kada crkva slavi blagdan sv. Mihaela, Gabriela i Rafaela, arkandeli, zaštitnici sela i vjernika koji nose njihova imena slaveći toga dana i svoj imendan.

U svim našim selima, pripreme za kirvajske veselje započinju najmanje tjedan dana ranije. Kreće se s uređenjem kuće pa sve do pripreme jela i pića koji će biti posluženi za stolom gdje se okuplja rodbina i prijatelji. Neke su posjete gostiju obično

uzajamne (dolaze oni gosti kod kojih se ide kada je kod njih kirvaj). Na dan proslave, tradicionalno slavlje započinje sv. Misom, te nastavlja ručkom i kasnije ispred Doma kulture budu tradicionalne igranke, danac i portanje. Istoga dana, u centru sela, obavezno se nađu i licitari sa svojim kičevima, kojima naši najmanji mještani ostave dosta dobivenog džeparca.

Tradicionalne igranke na svim gorenavedinim kirvajima financijski je podržalo Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, a narod razveselile do kasno u doba naše lokalne formacije Zorana Birte i Milana Todora (Žička).

Slaviša-Maria Muselin

Tradicionalni danac na kirvaju u Jabalču

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Slobodan GERA

Urednici: Ivan DOBRA; Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija LACKIĆ

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Slobodan GHERA

Redactori: Ivan DOBRA; Lina TINCUL; Daniel LUCACELA; Slaviša-Maria MUSELIN; Maria LAȚCHICI

Tehnoredactor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Liubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U ovom broju / În acest număr:

POČELA JE ŠKOLSKA

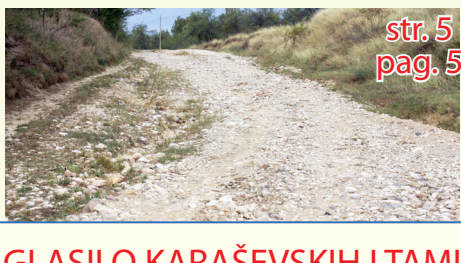
GODINA

str. 3
pag. 3

PUT KARAŠEVO-KANTAR

str. 5
pag. 5

38 GODINA PRIJATELJSTVA

str. 11
pag. 11

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XVIII
Broj: 78.
rujan 2011.
Anul: XVIII
Nr.: 78
sept. 2011

ȘCOALA DIN RAFNIC

Pe 12 septembrie clopoțelul a sunat la școala din Rafnic, însă nu și pentru cei unsprezece elevi din clasele V-VIII.

nastavak na 2 str.

nastavak sa 1 str.

ȘCOALA DIN RAFNIC

Problemele legate de această școală nu sunt noi. Începuturile le găsim în anul 2003, pe când se pregătea punerea în practică a unei măsuri a Ministerului Educației, care viza închiderea ciclului gimnazial în școlile din Clocotici și Rafnic. Apar atunci și primele semne de îngrijorare ale părinților elevilor și primele reacții ale Uniunii Croaților care încearcă să găsească o soluție

timp, singura școală din comună care și-a păstrat personalitatea juridică). În ciuda acestui ordin, clasele V-VIII continuă să funcționeze la Rafnic. Putem spune cu certitudine că acest fapt se datorează protestelor părinților elevilor, implicării Uniunii Croaților din România și a determinării acestora de a-și apăra drepturile dobândite prin lege.

Dar să revenim la timpurile

formulează o cerere către Ministerul Educației, în luna aprilie 2011, în care se reamintește (printre altele) despre acel acord. Răspunsul primit din partea Ministerului a fost și de această dată – unul evaziv. În loc de calcul, s-a făcut o recomandare: „Apreciam că școala cu clasele I-VIII din localitatea Lupac oferă o dotare mai bună prin care se asigură creșterea calității actului educațional”. Comentariile sunt inutile...

Dacă până acum, înainte de începerea noului an școlar apăsarea la poarta școlii rafnicene câte un comunicat venit din partea Inspectoratului care înștiința elevii ciclului gimnazial că vor trebui să urmeze cursurile la școala din Lupac, anul acesta s-a adoptat metoda teroriei prin tăcere și nu s-a mai afișat nimic. Însă lumea a înțeles acest lucru ca pe o aprobare tacită a sus numitei instituții pentru menținerea status quo-ului în această școală. Și totuși în loc de profesori, copiii au găsit clasele goale. Urmând modelul din anii trecuți, elevii s-au așezat în băncile lor și au așteptat cuminti, zi de zi, un miracol care să le aducă profesorii înapoi.

Vineri, 23, septembrie, câțiva din reprezentanții părinților acestor elevi, deputatul Mihai Radan și profesorul Gheorghe Iancov au avut o întrunire la Inspectoratul Școlar Județean cu șeful acestei instituții, Adrian Doxan. Răspunsul inspectorului general a fost tranșant – nu mai există ciclu gimnazial la Rafnic. O parte dintre elevi au luat calea școlii din Lupac, iar cealaltă parte a ales școala cu clasele I-VIII din Clocotici. Dar lupta nu se termină aici!

Mai multe despre acest subiect veți afla în următorul număr al ziarului nostru.

Daniel Lucacela

Nr. 183 / 18.04.2011

Către,
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI
IN ATENȚIA DOMNULUI MINISTRU

OBIECTUL: Solicitarea, în numele părinților elevilor din localitatea RAFNIC, jude CARAȘ-SEVERIN, funcționarea unității școlare cu clasele I-VIII din RAFNIC efectivele mai mici decât minimul prevăzut de lege și să-i fie acordat statutul de unitate personalitate juridică, în temeiul art. 45 (alin. 1,2,5,6,12, 17 și art. 63 (alin.2) din Leg nr.1/2011 privind educația națională.

Stimate domnule ministru,

Uniunea Croaților din România, prin prezenta, în temeiul Legii nr.1/2011 privind educația națională, art. 45 (alin. 1,2,5,6,12, 17) și art. 63 (alin.2) din Legea nr.1/20 privind educația națională, vă roagă, în numele părinților elevilor ai Unității școlare clasele I-VIII din RAFNIC, să se aprobe funcționarea acesteia cu efective mai mici decât minimul prevăzut de lege (art. 63, alin.2) și să-i se acorde statut de unitate personalitate juridică (art. 45, alin. 1,2,5,6,12 și 17 din Legea nr. 1/2011, privind educația națională).

În cazul în care cheltuielile necesare vor depăși cele prevăzute de lege, UCR va apela sprijinul financiar al R. Croația, prin reprezentanța diplomatică a Croației la București.

La prezenta anexăm și Tabel nominal cu părinții solicitanți.

Către,
UNIUNEA CROAȚILOR DIN ROMÂNIA
LOCALITATEA CARAȘOVA
JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

În atenția domnului Președinte Mihai RADAN

Urmare a adresei dumneavoastră nr. 183/2011, înregistrată la Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului cu numărul de mai sus, vă comunicăm că, în conformitate cu prevederile art. 361 (6) din Legea educației naționale nr. 1/2011, în termen de 8 luni de la intrarea în vigoare a legii "Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului elaborează metodologiile, regulamentele și celelalte acte normative care decurg din aplicarea prezentei legi și stabilește măsuri tranzitorii de aplicare a acesteia".

În baza ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3753/2011, privind aprobarea unor măsuri tranzitorii în sistemul național de învățământ pentru anul școlar 2011-2012, rețeaua unităților de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică a fost stabilită de fiecare inspectorat școlar înăuntrul seama de criteriile stabilite prin Metodologia privind fundamentarea cifrei de școlarizare și stabilirea rețelei unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru anul școlar 2011-2012, aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5618/11.11.2010.

Pentru eficientizarea organizării și funcționării rețelei școlare au fost și rămân necesare acțiunile de comasare a unităților de învățământ care funcționează cu efective sub limita minimă prevăzută de lege, cu încadrarea în numărul de posturi repartizat la nivelul întregului județ, respectiv cu asigurarea finanțării per elev conform prevederilor H.G. nr. 1395/2010, privind finanțarea unităților de învățământ preuniversitar de stat, finanțate din bugetele locale, pe baza standardelor de cost pe elev/preșcolar pentru anul 2011.

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului a solicitat Inspectoratului Școlar Județean Caraș-Severin să reanalizeze aspectele semnificate de dumneavoastră și să transmită punctul său de vedere.

Apreciez că Școala cu clasele I-VIII din localitatea Lupac oferă o dotare mai bună prin care se asigură creșterea calității actului educațional.

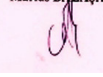
Anexăm, în copie, adresa Inspectoratului Școlar Județean Caraș-Severin nr. 50 din 24.05.2011.

Cu stimă,

DIRECTOR GENERAL,
Corina MARIN

DIRECTOR,
Marius BALASA

38 GODINA PRIJATELJSTVA

16. rujna, ove godine, Klokotičani su ugostili svoje drage prijatelje iz Buševca, R. Hrvatske i proslavili u zajedničkom druženju i veselju – 38 godina prijateljstva.

Nakon dugog puta i naporne vožnje, stigili su u subotu ujutro, oko tri sati i boravili u našim krajevima svega dva dana.

U subotu, program je bio dosta opušten. Oni koji su željeli mogli su ići u grad u šetnju ili u kupovinu, a oni koji su osjetili malo više umora od dugačkog puta mogli su odspavati po slobodnoj volji. Na povratku iz grada, slijedio je ručak kod domaćina i u 16 sati počela je prijateljska utakmica na nogometnom igralištu „Croatia Klokotič“. Dok je domaća nogometna ekipa odigrala revijalnu utakmicu s momčadi naših dragih gostiju, ostali članovi ansambla KUD „Klokotič“ pomagali su oko spremanja zajedničke večere. Donijeli su sve što je bilo potrebno za roštilj, a nakon utakmice svi su se skupa rado poslužili spremjenim roštiljem i ukusnom janjetinom na ražnju. Druženje je trajalo sve do kasno u noć na nogometnom igralištu i nastavilo se do rano ujutro u lokalnom kaficu.

KUD „Klokotič“ posebno se zahvaljuje općini Lupac, koja je ovom prilikom snosila sve troškove za zajedničku večeru (meso za roštilj, pribor za hranu i piće) koja se održala u subotu navečer, dr. Milji Vatavu, predsjedniku KUD-a „Klokotič“ i gosp. Filki Golubu, koji su svojim doprinosom pripomogli oko spremanja programa i posluživanja hrane na nogometnom igralištu.

U nedjelju, nakon sv. Mise, uslijedio je nastup Buševčana na otvorenoj sceni ispred kulturnog doma. Tu su se mještani okupili u velikom broju kako bi pratili prekrasan nastup ansambla „Seljačke Sloge“ i divili vrhunskom izvođenju. Nakon toga, gosti iz Buševca krenuli su na ručak svojim domaćinima i u tri sati

Foto: S. Muselin

Nastup Buševčana na otvorenoj sceni u Klokotiču

poslijepodne krenuli su svojim domovima uz pratnju domaćina i iskrenih obećanja za ponovni susret iduće godine.

Razgovarala sam s gospodinom Nenadom Rožićem, predsjednikom Ogranka „Seljačke Sloge“ Buševac, o njihovom boravku u Rumunjskoj.

Vezano za vaš nastup u Klokotiču, molim vas, recite mi koji ste program spremili i dajte nam jedan kratak opis predstavljenih plesova

„Najprije se želim zahvaliti svim mještanima iz Klokotiča, koji su nas ugostili ovako srdačno. Danas smo opet nastavili ovu našu trideset i osmu godišnju suradnju. Sam program dolaska je bio malo ležerniji nego inače. Odigrali smo jednu revijalnu utakmicu, što je bilo vrlo lijepo i simpatično, naravno, nerješeno je bilo 4-4. Poslije se jako lijepo zabavili na samome igralištu, uz jako dobro pripremljenu gozbu i sve ostalo. Mislim da je sve bilo jako dobro zamišljeno i organizirano. Danas smo evo poslije sv. Mise, kojoj smo svi zajedno prisustvovali, dali jedan program gdje smo pokazali običaje i plesove iz cijele Hrvatske. Od dole, Dalmacije, Splita, pa od južne Dalmacije, Linđa, kraj Dubrovnika, pa malo Baranje, centralne Hrvatske, Turopolja, Međimurja

i Draganića. Tako da smo vas proveli kroz cijelu Hrvatsku i ja vjerujem da su ovi ljudi koji su bili ovdje, danas uživali u programu. Prije svega, od sveg srca, još jednom zahvaljujem našim domaćinima na gostoprimstvu i naravno, pozivam sve Klokotičane da dođu iduće godine u Buševac.“

Kako reagiraju vaši mladi kad čuju za Rumunjsku, da li oni vole doći u Klokotič?

„Meni je to vrlo drago što naši mladi nastavljaju tradiciju naših roditelja, djedova i baka, koji su počeli ovo lijepo druženje prije skoro 40 godina. Jako im je drago kad čuju da idemo u Klokotič. Većina ih se veseli! Čak su me i prošle godine već tražili i pitali: pa dobro, kad ćemo već jednom ponovno u Klokotič? Jer je svima krasno tu. Jedino mi je žao što to kasnije ispadne jako kratko. Morali bi stvarno početi tri, četiri dana druženja, kako je to nekada bilo, pa bi stigli malo više posjetiti naše prijatelje kojih imamo jako mnogo ovdje kod vas u Klokotiču. I u ovih dva dana, jednostavno ne stignemo kod svih navratiti i doći, a svi bi željeli ugostiti. To je stvarno nešto krasno. To prijateljstvo i ta srdačnost, koju osjećamo ovdje kod vas u Klokotiču, se ne može nikakvim novcima kupiti, niti platiti!“

Koliko vas je ovaj put posjetilo i nastupalo u Klokotiču?

„Četrdeset nas je ovaj puta bilo i ako smo željeli da nas bude više. Imamo i malo starijih, neki su malo bolesniji i duži im je put. Ali, ja vjerujem da ćemo za idući put pripremiti dovoljno ljudi, koji će moći dovoljno rano znati termin polaska, da si onda mogu organizirati i uzeti godišnji i sve što treba na vrijeme.

Slaviša-Maria Muselin

Zajednička slika Buševčana i Klokotičana

KRŠTENJE U KARAŠEVU. VJEROVANJA

Prema karaševskom vjerovanju, svako se dijete mora krstiti, kako bi se očistilo od grijeha, jer tako Crkva kaže i tako treba.

Kršteni kum kod Karaševaka postoji od starinje, od vjenčanja. Ne smije se mijenjati kum, jer dotična obitelj neće dobro proći u životu. Kum se može promijeniti jedino ako on ne želi više kumovati. Također, kaže se da ako u jednoj obitelji svako novorođenče umre, treba promijeniti kuma. Za mijenjanje kuma postoji, također, jedan poseban ritual; prvo dotična obitelj odlazi kod kuma i traži blagoslov, nakon toga, majka djeteta treba izaći ispred kuće i prvog čovjeka što prolazi ulicom treba zamoliti za kumovanje. Ako pristane, bit će novi kum te obitelji.

Krštenje je bivalo u nedjelju. Rano ujutro, baka ispeče pogaču i zavije je u katruncu. Pored nje stavi kobasicu, sir, rakiju, sve zajedno stavi u torbu, koju zamota, ali je ne vezuje, da bi snaha rodila još djecu. To odnese otac kumu i mole ga da primi krstiti dijete i da dođe na krštenje.

Ako se krsti muško dijete, kum ne smije jesti ništa do ručka. On uzme žlicu, grebe zube, kako bi novorođenče imalo zdrave i jake zube. To uradi kum, ako je muško dijete, i kuma, ako je žensko. Tu torbu, kuma vrati nakon pola godine, i u nju stavi sijeme od tikve, od pasulja, od kukuruza, da bi imala još poroda.

Prije polaska u crkvu na krštenje, novorođenče se kupava, majka ga oblači u novu odjeću, stavlja mu novu košulju. To je košulja bijele boje, nju je krojila baka djeteta od ponedjeljka do nedjelje, kako bi

dijete moglo raditi svakog dana pa i nedjeljom. Kada je dijete spremno, baka ga stavi na prag, a majka ga treba preskočiti i izaći vani. Dok ga preskače ona treba reći: Da se urečeš kad se ureče prag! Poslije se dijete stavlja u jastuk, sva porodica izađe ispred kuće, gdje baka daje dijete kroz prozor, a baba ga prihvati.

Prema karaševskom vjerovanju, nije dobro da se istoga dana krste dva djeteta istog spola, jer će jedan od njih umrijeti, ali se mogu krstiti jedno žensko i jedno muško dijete, ili dva novorođenčeta ženskog i jedno muškog spola ili obrnuto.

Krštenje se obavlja za vrijeme Svete mise. Kum, zajedno s majkom i ocem, unesu dijete u crkvu gdje ih čeka svećenik. Prije krštenja oni trebaju obnoviti svoju vjeru odgovarajući na pitanja koja im stavlja svećenik, a zatim slijedi ritual krštenja umazanjem djeteta vodom. Karaševci vjeruju da ako novorođenče plače za vrijeme krštenja, on priča s Bogom. Poslije krštenja svi se vraćaju kući. Prije nego što uđu u kuću, novorođenče prima neka žena radiljka, vrijedna, dobra i srećna, koja odnosi dijete u štalu, da zavoli marvu i poslije ga unosi u sobu. U isto vrijeme, kum- ako je muško dijete, ili kuma- ako je žensko dijete, pozovu se u sobu, i na jednom tanjuru donesu se kosti od kokoške, da grebu zube, da bi dijete imalo zdrave zube.

Kada se rodbina okupi oko stola, donese se novorođenče,

kuma ga uzme u ruke, kum održi zdravicu, a potom svi se pomole Bogu. Prije nego što se počne jesti, novorođenče uzme neka ješna žena, može biti i kuma, i umakne jedan komad kruha u svako jelo i poslije njime pomaže djetetu usne, kako bi bilo ješno.

Kada se završi ručak, kum traži da mu ispred sebe, na sto, stave jedan tanjur u kojemu ima soli i opet da mu donesu novorođenče. Tanjur mora biti bijele boje, kako bi život djeteta bio bijel i veseo kao boja tanjura. U taj se tanjur stavlja poklon za dijete.

Početak dječjeg hodanja smatra se u narodu kao važan događaj, kada dijete prohoda prave se spune (vrpce), stavlja se ispred djeteta, a nožem napravi se krst i kaže se: Krstam Božjim da ideš! Svi sklčoci što su ti pod nogami ja ti sječem!"

U Karaševu ima i nekih obreda koji se vrše da bi dijete progovorilo na vrijeme. Kaže se da bi dijete govorilo puno, treba ga nositi u vodenicu. Dijete se stavi u vreću, i putem ako se onaj koji nosi dijete u vreći sretne s nekim čovjekom, taj čovjek-žena treba upitati: „Što nosiš tu?“, a odgovor je: „Govor!“. U vodenici dijete se stavlja u koš, u bobu (zrnca kukuruza ili žita), kažu, da bi govorio kao vodenica. Ili u jedno zvono stavi se voda i daje se djetetu da pije, da govori glasnije od zvona.

Lina Tincul

HODOČAŠĆE U MARIJU RADNU

Povodom tradicionalnog hodočašća Karaševaka u Mariju Radnu, Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj je stavio na raspolaganje dva autobusa velikom broju vjernika iz karaševske i lupačke općine. Ta je činjenica koristila uglavnom vjernicima s teškom materijalnom situacijom koji su pomoću autobusa stigli moliti se i prisustvovati na svečanoj misi u Mariji Radni.

POČELA JE NOVA ŠKOLSKA GODINA

Nova školska godina u Karaševu započela je Svetom misom u župnoj crkvi Marijina uznesenja sudjelovanjem mnoštva učenika i nekoliko nastavnika.

Vlč. Đuređ Katić je za vrijeme mise svim učenicima poželio uspješan početak nove školske godine, a nastavcima je uputio poziv da budu istinski primjer učenicima te potpora u učenju i izabiranju ispravnoga puta.

Nakon Svete mise, učenici su krenuli prema Dvojezičnoj gimnaziji i odmah su ušli u razrede gdje su najvjerojatnije primili raspored za novu školsku godinu. Nije bilo prigodnog otvaranja u dvorištu Dvojezične gimnazije kakvog je u školi iz Karaševa bilo u zadnjih nekoliko desetljeća. Valjda su se nastavnici požurili da odmah uđu „u srž stvari“ potaknuti i glasovitim neuspjehom naših apsolenata na ispitima ovogodišnje državne mature.

U razgovoru s prof. Đurđam Sorkom, direktorom Dvojezične rumunjsko – hrvatske gimnazije iz Karaševa, napokon smo saznali zašto nije bilo svečanog otvaranja nove školske godine, zašto karaševski knez, viciknez i konsilijeri ne sruše staru besprozorsku zgradu iz dvorišta gimnazije, koja ne samo da služi čitav školski prostor nego svakim danom prijeti da se sruši i teško ozljedi nekog učenika; također, direktor Sorka nas je informirao da je niski promovabilitet apsolenata karaševske gimnazije na državnoj maturi (samo je jedan učenik položio ispite u prvom roku i nijedan u drugom roku) zapravo realan uspjeh učenika, itd.

U nastavku vam donosimo cjeloviti intervju s direktorom Sorkom:

Ove godine u Dvojezičnoj Gimnaziji ne bilo organizirano svečano otvaranje školske godine. Zbog čega?

Bilo je otvaranje. Održana je Sveta misa, više od onoga što kaže svećenik, ja ne mogu da kažem. On je poželio dobrodošlicu decam i roditeljima, a svaki učitelj je učinio otvaranje u razredu. Znači, direktor ne tel da dođu političari da se hvale, nema što da traži politika u školi. To je ideja.

Ovu godinu u Školi br. 1, u vrtiću je predavanje na rumunjskom jeziku, ne više sekcija na hrvatskom jeziku.

Kako ne, jest, ali u dolnjoj

Foto: L. Radan
Dvojezična Gimnazija bez svečanog otvaranja školske godine

škuli. Za gornju škulu nemam decu i onda je ostala samo jedna sekcija.

Zašto se ne desfincirala sekcija na rumunjskom pa da ostane na hrvatskom?

Ne možemo više da govorimo za gornju i dolnju škulu. Je isti vrtić u Karaševu. Ne više Karaševu 1 i 2. znači Karaševa ima 3 sekcije: dve na rumunjskom i jednu na hrvatskim. U dolnjoj škuli imamo prostor, zato je tamo i sekcija na hrvatskim.

Da, ali roditelji se žale što deca su jako mala pa ne znaju rumunjski jezik i im je teško u vrtiću.

Da dođu kod mene ti luđe, da kažu meni, ne tebi, ja poštuju vlasni, ne možem da ji izvadim iz ovog sela zato će nesu Karaševci. Učiteljice su Rumunjke i su titulare, su kvalificirane za taj post.

Možete da nabrojite investicije ili popravke učinjene u škola iz Karaševa?

Koliko i koje su investicije ja neznam točno. Znam približno. Znam da smo radili gornju i dolnju škulu, izolaciju na Dvojezičnoj Gimnaziji, za to je donesao novci iz Parlamenta prof. Radan, ali to je bilo prošlu školsku godinu. O tome može da ti kaže po više Mikola Ghera, pitaj njega.

Što se događa sa zgradom ispred Dvojezične Gimnazije?

To da pitaš kneza, vicikneza i konsilijeri će to je njino. Ja nemam slobodno da činim ništa na toj zgradi. Sam tel da ju zatrem, a oni su rekli će ne moja, to je njina. Ja sam vrgal tri adrese kod nji da ju desfinciraju, oni kažu će la da čine nešto od nje.

Nažalost, što se tiče bakalaureata, ovu godinu samo 1 dete je uzelo ispit.

Smo jako dobri. Od 8 je uzela bakalaureat 1 dete, a jesu u Ričici 4

razreda gde ne uzela niti jedan. Deca ne uče više ništa, ja sam zadovoljan s tem koliko su uzeli na bakalaureatu. Ja sam jako zadovoljan.

Ste zadovoljni če su uzeli 1,26 na matematiki, i ako ocjena 1 se dobije „iz oficiju“.

Da, sam zadovoljan. Ne obligatoriu bakalaureat, koj hoće i koj zna tej la da prođe.

Late da poduzmete neke mere?

Smo poduzeli većem. U prvim redu deca nela da fale više iz škole, če kad fale lam da ji izvadim iz škole. Na 11 absence u dva dana la da ima ocjenu po malu na vladanju. I kad ima po malko od 7 la da ostane repetent. XI i XII razred nesu obavezni i možemo da ji izvadimo iz škole. Nažalost, deca su sami doma, s majkom i dedom, a ovi stari ne imaju brigu za nji. Ne možem da imam ja brigu za nji.

Tko mislite če je kriv za slabi rezultati naših učenika?

U edukaciji diteta su tri faktora: škula, dete s glavicom i nena i mama. Svi tri imaju odgovornost, svi smo odgovorni za to, kad učini profesor, učitelj i direktor ali ne čini ništa mama i nena, onda decam je teško. Kad učini dete i roditelji, a škula ne čini ništa onda je po teško. Svi tri faktora odgovaraju, crkva i škula pomagaju familu, kad ne familu u redu, ne mogu deca da izleznu u redu. Škula ne može da čini ništa sama. Škula ne baza kod nas kod Karaševci, kod nas im je drago da popevaju, da idu na svadbu, na igranke. To im drago, a da uče, to ne. Ako oni počmu da uče i da dođu svaki dan u škulu, ako oni slušaju to la da je inače, sva tri faktora treba da si čine dužnost.

Lina Tincul

ČANAD-PROŠLOST I SADAŠNJOST

Sadašnja Temišvarska biskupija bila je sve do svršetka I. Svjetskog rata sastavni dio Čanadske biskupije.

Čanadsku biskupiju osnovao je oko 1030. sv. Stjepan, prvi mađarski kralj i postavio je na čelo biskupije sv. Gerarda, monaha Reda sv. Benedikta, rodnom iz Venecije, dotada odgojitelja sv. Emerika, prijestolonasljednika. Prema poreznim listama iz Vatikanskog arhiva god. 1333. biskupija je imala dva kaptola, sedam arhiđakonata, te više od 20 opatija i prepozitura. Od redova na teritoriji biskupije istakao se svojim pastoralnim i kulturnim radom osobito Red sv. Benedikta.

Lijepi procvat crkvenog i kulturnog života uvenuo je u jedan jedini dan: prilikom bitke na Mohaču (Mohács), 29. kolovoza (augusta) god. 1526. Uz mađarsku vojsku, koja je toga dana bila potpuno uništena, pao je kralj s nadbiskupom iz Kalače (Kalocsa) i još šest biskupa, među kojima je bio i biskup čanadski (Csanád) Franjo Csaholy. Poput bujice preplaviše Turci sav teritorij također i Čanadske biskupije. Većinu stanovništva odvedoše u ropstvo ili istrijebiše. Oko 200 godina u ovim kraljevima nema biskupijskog života. Iza pobjede Eugena Savojskog kod Sente (1697) i Temišvara (1716) bili su Turci istisnuti iz kraljeva između rijeke Dunava i Tise, odnosno Tise i Dunava. Čanadska se biskupija ponovno uspostavlja (1716) sa sjedištem s Segedinu (Szeged), umjesto u porušenom Čanadu.

Za vrijeme njemačko-rimskog (austrijskog) cara Karla VI (1711–1740) grad je Temišvar postao sjedište biskupije. Teritorij biskupije, koja je nanovo procvjetala, koloniziran je tokom XVIII. stoljeća masama katoličkog stanovništva, osobito iz krajeva s rijeke Rajne. Pri kraju I. Svjetskog rata popeo se broj vjernika do blizu jednog milijuna; svećenika je bilo oko 400 na 246 župa, 135 kapelana i 1101 filijala.

Trijanonskim je ugovorom teritorij Čanadske biskupije bilo podijeljen na tri dijela, od kojih je kraj uz Tisu i Dunav pripao Jugoslaviji, nas Rumunjskoj, trci Mađarskoj.

Katolička Crkva u Rumun-

Crkva iz Čanada

skoj ima danas šest biskupija s latinskim obredom (Bukurešt, Alba Julia, Temišvar, Oradea Mare, Jaši, Satu Mare) i pet biskupija s grkokatoličkim obredom odnosno rumunjskim (Fagaraš, Lugoj, Maramureš, Oradea Mare i Cluj-Gherla). Rimokatolika oko milijun, a grkokatolika oko 700 tisuća. I oko 800 vjernika armenskoga obreda. Svega stanovnika oko 22 milijuna. Temišvarska biskupija ima katedralu sv. Jure. Barokna katedrala (1736.-1782.) podignuta na prijašnjoj, 1.400.000 stanovnika, od toga 143.000 katolika u 73 župe, s 82 dijecezanska svećenika i pet redovnika, 60 redovnica, 14 bogoslova, od kojih su trojica Hrvati. U biskupiji se Mise slave na devet jezika: mađarskom, njemačkom, rumunjskom, hrvatskom, bugarskom, češkom, slovačkom, talijanskom i romskom. U Rumunjskoj je bilo oko 500 tisuća Nijemaca, koji su nakon Drugoga svjetskog rata, a osobito nakon „krvave revolucije“ i pada Nikole Čeaušeskua 1989. odselili u Njemačku. U Temišvarskoj ih je biskupiji bilo do 65%, a sada ni 5%.

Iz hrvatskih obitelji u novije vrijeme potječe deset živih svećenika, devet biskupijskih i jedan redovnik. Četvorica su u hrvatskim župama,

a ostali po prostranoj biskupiji, župnici ili kapelani: Hrvati u Rumunjskoj bilježe svoj prvi spomen 1393. godine. Tako su 1993. proslavili 600 godina od svoga dolaska, najprije u Rešicu (Ričicu), a onda, tijekom turskih vremena, i u druga mjesta i krajeve koji su bili pod Austro-ugarskom monarhijom. Dolazilo se iz Bosne, iz Dalmacije, iz Like, iz Turopolja i Slavonije. Danas ima oko 7.500 hrvatskih vjernika u sedam izrazito hrvatskih sela, odnosno u tri hrvatske župe: Karaševo s filijalom Nermić i Jabalče, Klokotič s filijalom Vodnik, i Lupak s filijalom Ravnik. Ima ih i u drugim mjestima kao što su Keča, Čenej, Rekaš, tako da se smatra da bi ih moglo biti i više. O rumunjskim, ponekad zvanim i karaševskim, Hrvatima objavio je knjižicu „Hrvati u Rumunjskoj“ 1928. godine fra Petar Vlašić, s putositnicama i prikazanim običajima, te pod istim naslovom 2009. godine fra Mario Jurišić, dalmatinski franjevac.

Don Petar Stojanović, rođen 1948., ređen 1979., župnik u Baile Herculane.

Don Marijan Tjinkul, rođen 1949., ređen 1974., župnik u Lupaku.

Don Petar Dobra, rođen 1952., ređen 1977., župnik u Klokotiču.

Don Milja Sima, rođen 1955., ređen 1981., dušobrižnik u Oršovi.

Don Juraj Katić, rođen 1959., ređen 1986., župnik u Karaševu.

O. Nikola Lauš, salvatorijanac, rođen 1965., ređen 1991., djeluje u Temišvaru. Njega je redio msgr. Đuro Kokša, pomoćni biskup zagrebački (+1998.).

Don Petar Rebegila, rođen 1973., ređen 1999., djeluje u Moldovi Novoj.

Don Đuro Patašan, rođen 1977., ređen 2004., kapelan u Karaševu.

Don Davor Lukacela, rođen 1979., ređen 2005., kapelan u jednoj župi u Temišvaru.

Don Nikola Lauš, rođen 1980., ređen 2005., do sada tajnik biskupov, od ovoga ljeta ekonom biskupije.

Dr. theol. Davor Lucacela

RELIGIJA

EDUCAȚIA ÎN LIMBA MATERNĂ, O ȘANSĂ ȘI O OPORTUNITATE – CUM O FOLOSIM?

În data de 2 septembrie la Târgu Mureș a fost organizat de către Fundația Culturală Dr. Bernàdy György seminarul intitulat "Educația în limba maternă, o șansă și o oportunitate – cum o folosim" la care a fost prezentă și Uniunea Croaților din România.

La acest seminar au fost prezenți dr. Borbely László, ministru mediului, președintele Fundației Culturale dr. Bernàdy György, dr. Kelemen Atilla, deputat UDMR, președintele organizației județene Mureș, Markó Béla senator UDMR, Universitatea de Medicină și Farmacie Târgu Mureș, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Sapientia, Facultatea de Științe și Arte Cluj-Napoca precum și Universitatea de Arte din Târgu Mureș reprezentată de prof. univ. dr. Bères András.

Lucrările au fost deschise de către dr. Borbely László, care a pus accentul pe învățământul minorităților și evoluția acestuia din 1990 până în ianuarie 2011 când s-a adoptat noua lege a învățământului, care oferă minorităților posibilitatea să învețe toate materiile, în afară de limba română, în limba maternă. Domnul Borbely susține că odată cu apariția acestei legi, fiecare etnie are responsabilitatea de a folosi și de a valorifica aceasta șansă, iar învățământul pentru minorități trebuie să conțină valori umane, tradiții, apartenența la o cultură, cunoștințe istorice și culturale și alte obiective care se pot însuși mai bine într-un mediu și într-o limbă cunoscută de membrii acestora.

În continuare au fost prezentate instituțiile de învățământ superior prezente la acest seminar,

Leto prođe, jesen dođe i jesenski dani donose i početak školske godine. Sa cvijećem u rukama, s osmijehom na licu i torbama na ramenu, djeca kreću u školu. Spremni su učiti i postati „veliki“.

Ove godine, Osnovna Škola Vodnik, dobila je pet školarina za prvi razred: Szomorai Ivana, Gluvac Izabela, Matici Mihaela, Lugojan Petru i Luchici Zlatan. Sretan početak i nek uvijek budu nasmijana lica kao sada. U našoj školi uče još 13 učenika u II, III i IV razredu. Svima uspjeh u ovoj školskoj godini!

Prof. Maria Vlasici

Dr. Borbely László, ministru Mediului și Pădurilor

universități cu predare preponderent în limba maghiară, deși s-a pus mereu accentul pe multiculturalitatea acestora. S-a discutat de predarea în limba maternă la aceste instituții de învățământ și despre importanța acestui lucru, atât pe plan național, pentru studenții din aceste unități de învățământ, precum și pe plan internațional.

Este important de menționat faptul că la întrebarea adresată de către reporterul Uniunii Croaților referitor la predarea simultană (în limba română și maternă) în instituțiile de învățământ minoritar, precum și la importanța acesteia pe plan socio-politic, didactic și pedagogic, dr. Borbely László a răspuns: „Depinde de minoritățile naționale din România” făcând referire la existența legii minorităților, unde fiecare etnie are

posibilitatea să aibă un consiliu de autonomie culturală care să decidă unele probleme, mai ales cele care țin de educație. De asemenea, domnul Borbely susține că este foarte important în special pentru minoritățile mai mici, ca acestea, pe baza deciziei lor, să hotărască ce este mai bine pentru ele, și dacă în demersurile lor atrag mai mulți copii, care rămân cu cultura lor, tradițiile, valorile acelei minorități, atunci guvernul este obligat să respecte deciziile comunității respective.

Rămâne de văzut dacă minorităților naționale din România li se va oferi șansa educației în limba maternă sau e doar o promisiune, într-un proiect de lege uitat pe un raft al Ministerului Educației.

Liubomir Radan

MOJ PRVI KORAK U ŠKOLU

Polaznici I-og razreda u Vodniku

NOGOMETNI SUDAC

Marko Mihajla (Svirac) rođen je 11. travnja 1994. godine u Karaševu kao najmlađi sin obitelji Mihajla.

Od malena se bavi športom i pokazuje veliki interes za nogomet i nogometne rezultate. Sudjelovao je na raznim školskim športskim natjecanjima, a slobodno vrijeme provodi uglavnom na športskim terenima u igri s loptom. Trenutačno pohađa deseti razred Dvojezične rumunjsko – hrvatske gimnazije u Karaševu i standardni je igrač juniora Prolaza, vjerojatno najneuspješnijeg nogometnog sastava iz Rumunjske (29 poraza u 29 odigranih utakmica, uz katastrofalnu gol razliku 15-245).

Tečaj za nogometnog suca završio je prošle godini u Ričici, a početkom prosinca iste godine polaže najprije zahtjevni teoretski dio ispita, a zatim i tjelesne probe. Koliko nam je poznato, Marko Mihajla je prvi nogometni sudac porijeklom iz Karaševa. U mladoj ali obećavajućoj karijeri, sudio je kao pomoćni sudac nekoliko prijateljskih utakmica seniora u četvrtoj ligi i nekoliko službenih utakmica juniora u istoj ligi, opet kao pomoćni sudac. Posebno se sjeća teške i rezultatski neizvjesne juniorske prijateljske utakmice između Moldova Nouă i Minerul Anina koju je sudio kao glavni sudac.

Foto: L. Radan
Perspektivni Marko Mihajla

U ovoj nogometnoj sezoni, mladi nogometni sudac iz Karaševa ima sve šanse dijeliti pravicu kao glavni sudac u službenim utakmicama pete lige, a veli da se ne namje-

rava zaustaviti sve dok ne stigne suditi u utakmicama prve rumunjske lige, pa čak postati i međunarodni nogometni sudac. Da bi to postigao, u budućnosti će se usredotočiti isključivo sudskom poslu i odustati od aktivne nogometne igre, mada je svjestan da će takav postupak još više oslabiti ionako neuspješnu juniorsku ekipu Prolaza.

„Nije lako biti nogometni sudac, rekao nam je Marko Mihajla prilikom posjete redakciji Hrvatske grančice. Ima puno pravila, sve ih moraš zapamtiti. Loš ili neobjektivan sudac lako može promijeniti tijek pa čak i rezultat određene nogometne utakmice. Između ostalog, nogometni sudac treba dobro poznavati duh igre, pravila zaleđa i dobro procjenivati pasivno – aktivni položaj igrača. U zadnje vrijeme često mi se događa da ulazim u sukobe s prijateljima zbog raznih spornih odluka određenoga suca, jer oni vide neki prekršaj s jednim očima dok ja isti prekršaj gledam s drugim očima”, dodao nam je Marko.

Mlad je, perspektivan. Mi mu želimo puno sreće i blistavu karijeru nogometnog suca.

Ivan Dobra

STARIGRAD KARAŠEVO – ASFC MOLDO-FOREST MOLDOVA NOUĂ 0 – 0

Starigrad Karaševo odigrao je neodlučeno (0-0) u utakmici VI. kola IV. lige protiv ASFC Moldo-Forest Moldova Nouă. Utakmica je bila prepuna dobrih prilika ali naši igrači su se natjecali u promašajima. Kvalitetno je odigrao čitavu utakmicu šesnaestogodišnjak Petar Ribar, mladi i perspektivni igrač Starigrada. Nakon 2-1 pobjede u prvom kolu protiv Băile Herculane sljedila su četiri uzastopna poraza naše momčadi, tako da je ovaj neodlučeni rezultat na igralištu Arsenala iz Ričice protiv jakog sastava iz Moldova Nouă doista ohrabrujući.

Na prvom mjestu ljestvice nalazi se Muncitorul iz Ričice s maksimalnih 18 bodova u 6 odigranih utakmica. Starigrad Karaševo zauzima trenutačno 12. mjesto na ljestvici s četiri osvojenih boda u šest odigranih utakmica. Slabiji od Starigrada su A.S. Timișul Slatina Timiș, A.S. Dogne-

Foto: L. Radan
Za vrijeme utakmice Starigrad-Moldo-Forest

cea i A.S. Prolaz Karaševo. Uz manje odigranu utakmicu, momčad Prolaza čvrsto drži zadnju poziciju na ljestvici

bez osvojenog boda u 5 odigranih utakmica.

Ivan Dobra

PUT KARAŠEVO-KANTAR – KRONOLOGIJA OBEĆANJA

U proteklih 13 godina više je bilo govora i obećanja o putu Karaševo – Kantar, nego što se na njemu konkretno radilo.

Glavni karaševski ekonomski put je 1998. godine prešao pod administraciju Karaš-severinskih županijskih vlasti i otada je totalno napušten. Danas je neasfaltiran, degradiran, teško prohodan čak i za traktore, a kamoli za osobna vozila. On je živ dokaz ravnodušnosti županije prema stanovnicima Karaševa. (mi nikako ne velimo da bi ovaj put bolje izgledao da je ostao pod administracijom karaševske komande; uostalom, naša komanda ne stiče brinuti niti komadić našega ulaznoga puta).

Već 2005. godine, dr. Sorin Frunzäverde obvezuje se u svojstvu predsjednika Karaš – severinskog županijskog vijeća da popravi i modernizira put Karaševo – Kantar u mandatu 2004.-2008. godine. Nije stigao ništa napraviti ali je stigla svičanska kampanja za mjesne izbore iz 2008. godine i predsjednik županije opet dolazi u Karaševo, ovaj put u elektoralne svrhe. Ponovno dodiruje problem puta i naglašava kako on ispunjava svoja obećanja,

Županijski put Karaševo-Kantar

dvojicu PDL-ovih kandidata, jednog za senatora, drugog za deputata. Što se tiče puta Karaševo – Kantar, predsjednik županije ga već tada naziva „restancom” prema Karaševcima i toliko uvjerljivo pokazuje na teške

i gospoda iz PDL-a opet doći u Karaševo, da nam objasne kako će napraviti put Karaševo - Kantar, kako će u naše selo stići velike investicije, kako će pod njihovom vlašću prosperirati cijelo Karaševo, itd. Vjerojatno će obećati i da će ukinuti blokadu za igranje na našem terenu koju su naši mjesni izabranici nametnuli nogometašima i stanovnicima Karaševa ali i druge i druge stvari, praktički sve ono što procjene da bi najbolje moglo uvjeriti Karaševka da im opet pruži povjerenje

Dobra Ivan

Ovako izgleda županijski put!

a Karaševci bi se u tu istinu trebali uvjeriti u sljedećih nekoliko dana. Tada je zatrpano nekoliko rupa na ulaznom putu do komande no radovi su obustavljeni odmah nakon što su prošli mjesni izbori.

Krajem 2008. godine održani su izbori za rumunjski parlament. Predsjednik Karaš – severinskog županijskog vijeća predstavlja u Karaševu, u predizbornoj kampanji,

strojeve prebačene tih predizbornih dana u centar našega sela da su i najveći karaševski pesimisti pomislili kako će predsjednik županije ovoga puta ipak provesti u djelo davno zadano obećanje. Nedugo nakon parlamentarnih izbora teški strojevi su nestali iz Karaševa.

Danas je ostala restanca, degradiran put i predosjećaj da će uoči idućih izbora predsjednik županije

Foto: L. Radan
Veliko kamenje na županijskom putu

BLAGOSLOV RADOVA U ŽUPI „SV. MATEJE APOSTOLA I EVANGELISTA“ U LUPAKU

Na blagdan Sv. Mateje apostola i evangelista, 21. rujna, kada je župa iz Lupaka proslavila svog zaštitnika, dobila je i blagoslov za obavljene radove tijekom godina.

Mještani sela skupa s vlč. Marjanom Tjinkulom, svećenicima iz naših krajeva i gostujućim svećenicima iz R. Hrvatske, molili su za Božji blagoslov kako bi završeni radove na crkvenoj zgradi budu očuvani u ovakvom stanju još dugo godina.

Generalni vikar temišvarске biskupije, vlč. Johann Dirschl, koji je došao umjesto biskupa da podijeli blagoslov, rekao je: „... za mene je osobno velika čast biti danas ovdje s vama, kada ste svi u slavlju, posebno kada sam tu u ime biskupije podijeliti blagoslov dugogodišnjih radova na uzdržavanju ove lijepe crkve. Hrvatske zajednice su vrlo aktivne u našoj biskupiji, posebno trebam napomenuti tu vlč. Marjana Tjinkula, koji je od početka župe ovdje. Tijekom godina, on je uspio obaviti dosta radova. Najvažniji je na duhovnom planu, koji nas kao biskupiju najviše zanima. Brinuo se za ovu zajednicu, djelivši sve potrebne sakramente, a kasnije poslije pada komunizma, polako počima brinuti se i za obnovu crkve. Kao i svakoj kući, kojoj je nakon par godina potrebna mala obnova, tako i ovoj Božjoj kući trebao je novi krov, fasada, obnova oltara, nove klupe, prozori itd. Drago nam je da je vrlo aktivan i nadamo se da će mlađi svećenici i bogoslovi slijediti njegov primjer. Mi imamo u našoj biskupiji 73 župe i više od 350 crkava, ali ni jedna nije ovako u cjelini obnovljena, kao ova vaša. Lijepo mi je bilo vidjeti prepunu crkvu s vjernicima i čuti onu najmanju djecu, kako su molili zajedno s ostalim vjernicima, to što se u ostalim našim crkvama vidi sve rjeđe i rjeđe.“

Sv. Misu predvodio je Mons. Lovro Cindori iz R. Hrvatske, koji je želio da proslavi svoju Zlatnu Misu i među Hrvatima u Rumunjskoj. Za Hrvatsku Grančicu i njezine čitatelje, izjavio je:

„... moj dolazak u Rumunjsku već je od više godina. Sve se događalo tako što sam upoznao svećenike Marjana Tjinkula, Petra Dobru, Stojanovića i ostale. To je bilo za mene jedno novo otkriće pri-

Mons. Lovro Cindori proslavlja zlatnu misu u Lupaku

jatelja svećenika, koji su mi govorili o Hrvatima u Rumunjskoj i to je mene potaknulo da tim ljudima preko svojih svećenika budem prijatelj i da im pomognem na bilo koji način. Mislim da sam bar deset puta bio ovdje i da sam svećenicima uvijek donosio misne nakane, knjiga smo puno donijeli, molitvenika, jer sam ja bio u svetištu Majke Božje u Mariji Bistrici, 32 godine, pa sam puno tiskao knjiga, molitvenika i to sam onda rado dao našim svećenicima. Tako i druge nadbožne predmete kao što su krunice, medaljice i ostalo i evo to je mene onda vezalo. Ja sam se divio uvijek narodu koji je ovako, već tolika stoljeća ovdje u Rumunjskoj, a da je sačuvao svoj jezik, svoje običaje, svoju nošnju, jednu vrlo lijepu. I vi ovdje kada naglas molite, s time zapravo želite reći: Bože, čuj našu molitvu! Što se god tiče vaših crkava, crkve su veličanstvene, lijepe i velike, pa se mogu mjeriti sa svim crkvama u Hrvatskoj. I ono što isto je vrlo lijepa zahvala Bogu, na svakoj crkvi piše Slava Bogu na visini!, a to je poniznost čovjeka naprema Bogu.. Kada se jednom stekne jedno prijateljstvo, ono se u čovjekovu srcu usadi i onda traje.

Tako da ja s ovim dragim prijateljima dugo godina čuvam prijateljstvo, pa sada i sa ovima mlađima, kao što je Nikola Lauš, tajnik biskupije, Davor Lukačela kod kojeg sam bio i na Mladost Misi. Kada god jedan narod, jedna župa obnovi svoju crkvu, to je samo znak duboke vjere i ljubavi za tu crkvu. Jer da oni nemaju ljubavi za tu crkvu kao obitelj, koja treba svoj dom obnoviti, onda oni to ne bi učinili. To znači da je u njima ostala stara pradjedovska vjera, koju sa sobom nose, te privrženosti Bogu, crkvi i Mariji Majci Božjoj. Lijepa pjesme pjavaju se ovdje, a to je jedan veliki znak koji je povjesno sačuvan u ovome narodu. Sve ovo što se obnovilo puno je koštalo ovu zajednicu, no, ljubav može sve učiniti!“

Vlč. Marjan Tjinkul, lupacki župnik, zahvalio je najprije dragome Bogu, svojim župljanima, općini i svima kojima su ga podržali u inicijativama obnove i uzdržavanju crkvene zgrade. Zahvalio je biskupiji, braći svećenicima i svom dugogodišnjem prijatelju, Mons. Lovru Cindoriu iz R. Hrvatske, koji su zajedno s njime proslavili blagdan župe i molili za blagoslov i ustrajnost obavljenih radova.

Slaviša-Maria Muselin

Sv. Misa u lupackoj crkvi

Foto: S. Muselin

MATURA ILITI BACALAUREAT – DRUGI DIO

Nakon šoka koji su maturanti doživjeli u ljetnom roku pri polaganju mature, kada je prolaznost bila više negoli razočaravajuća, uslijedio je drugi šok.

Naime, na jesenskom roku, prolaznost je bila, slobodno možemo reći – katastrofalna. Prema podacima Ministarstva obrazovanja a u skladu s informacijama Nacionalnog centra za evaluaciju i ispitivanje, postotak učenika koji su uspjeli položiti maturu u jesenskom roku je svega skromnih 16,80% (s 0,74% veći od postotka prije žalbi kada je postotak prolaznosti iznosio 16,06%). Od sveukupnog broja onih koji su došli polagati maturu u jesenskom roku, položilo ih je, na nacionalnoj razini, svega 19,5%. Prema ocjenama koje su učenici dobili situacija izgleda ovako: - od sveukupnog broja od 18.600 učenika koji su položili maturu u jesenskom roku, prosjek ocjena od 6 do 6,99 - imalo je 15.310 kandidata, prosjek od 7 do 7,99 - 2.927 kandidata, prosjek od 8 do 8,99 - 353 kandidata, a prosjek od 9 do 9,99 - 10 kandidata.

Nijedan učenik nije uspio dobiti najveću ocjenu, odnosno čistu desetku.

Podsjećamo naše čitatelje da u ljetnom roku, upisano je bilo na polaganje mature 212.000 kandidata, od kojih je na ispit došlo 205.000. Prije

pisanja žalbi, zbog nezadovoljstva dobivenim ocjenama, položilo je maturu 90.765 kandidata (znači 44,47%). Nakon rješavanja žalbi, postotak onih koji su položili bio je 45,72%, znači s 1,25% više.

Iako se o ovoj temi tjednima raspravljalo, ipak moramo ponovo skrenuti pozornost na nekoliko neizbježnih bolnih činjenica. Naime, s jedne strane dobro je što se to konačno dogodilo, odnosno jednom se trebalo već to dogoditi, jer svi znamo kakvo je školstvo i u kojem stanju. I ono je ujedno opomena sljedećim apsolventima srednjih škola da bez temeljitog i konstantnog učenja nema stjecanja diplome. Valjda će se na taj način stati na kraj brzom postupku stjecanja diploma, što onih od mature što drugih, fakultetskih. Jer baš zbog nesretnog lakog stjecanja diplome, zadnjeg smo desetljeća bili svjedoci nagle „intelektualizacije“ stanovništva, maturiralo se lako, a još lakše dobivala se diploma fakulteta. No, što s tim diplomama? Da li je netko tko je „diplomirao“ na mnogobrojnim dopisnim fakultetima uspio raditi u velikim kompanijama, proći na teškim intervjuima za zapošljavanje?

Jasno, čast iznimkama kojih uvijek i svugdje ima, no ostali bilo da su tu diplomu spremili u policu ili su se pak uspjeli zaposliti preko veza i poznanstava i tako nastavljali dobro uhodani začarani krug i poslovicu da za sve treba novac i poznanstvo. A gdje je tu produktivnost, efikasnost i sve ostalo potrebno za napredak društva i općenito stanovništva?

Vratimo se rezultatima mature koji su vjeran odraz društva. Jer su ti rezultati i rezultati društva samog, znači prolaznost nije ni pedeset posto.

Mislimo da je ovo dobra lekcija za budućnost. Nema rezultata bez rada, nema diploma bez učenja. Stoga svim učenicima koji ovih dana kreću u školu, što osnovnu što srednju: da se ne bi dogodilo i vama ono što se ovim maturantima dogodilo, dobro zagrijte stolicu, otvorite stare dobre knjige, jer nije dovoljan Facebook, Twiiter itd. Tu je došlo do kratkog spoja. Prije znanja i priznanja je učenje. A učenje je proces koji traje više godina. Ono se ne događa preko noći i ne kupuje se novcem.

Maria Lațchici

NAŠA DJECA O POČETKU ŠKOLSKJE GODINE

Meni je ime **Rimer Antonia**. Sam I razred i mi jako drago da idem u školu. Ovdje lam da naučim da pišem i da čitam. I mi drago će se sigram s decami u pauzi.

Ja sam **Marielena Todor** i sam III razred. Mi jako drago će počela škula, makar će treba da se budim jako za rano.

Meni je ime **Clara Rafael** i sam IV razred. Jedva sam čekal da počne škula. Celo leto sam se sigral doma, po sokaku. I meni je po draga matematika.

Ja sam **Anica Lugojan**. Sam I razred. Mi drago da dodim u škulu će lam da pišem i da čitam.

Meni je ime **Milovan Petar Pauța**. Meni je jako, jako drago će počela škula. Sad imam svaki dan nešto da činim i mi ne više omrazno. Imam mlogo pajtaši u škuli i mi drago da pišem. Najjako mi drago da učim na matematiki.

Meni je ime **Mihăila Ivana Marika**, ja sam IV razred. U škuli pišemo, učimo da četamo i se sigramo kad ni mane drugarica. Meni je drago da učim i na matematiki i na rumunjskom jeziku.

